

Gedachten over het avondmaal

Preek over Marcus 14:26

Te lezen: Marcus 14:12-26
Zuilen, 3 augustus 1975

Over weinig dingen in de gemeente van Jezus Christus bestaan zoveel misverstanden als over de viering van het avondmaal. Om maar direct één van de ergste misverstanden over het avondmaal te noemen: je kunt het avondmaal in zijn karakter en bedoeling wel niet erger misverstaan dan door er een somber gezicht bij te trekken. Voor veel christenen is het avondmaal een gebeurtenis voor zwarte pakken, ernstige gezichten en vaak innerlijke vertwijfeling. Dat kerkeraadsliden het avondmaal bedienen is een streepjesbroek, dat in veel kerken gemeenteleden op de avondmaalszondag in donkere pakken en donkere jurken verschijnen is tot daaraan toe. Voor het gevoel van veel mensen heeft donkere, stemmige kleding iets feestelijks. Het hoort voor hun gevoel bij een hoogtijdag. Hierover moeten we niet twisten. Kleren maken de man, zeggen ze. Maar kleren maken in ieder geval geen christen! Wat wel een christen maakt, is het gezicht. Een zwart pak aan het avondmaal kan. Een zwart gezicht aan het avondmaal kan niet. Iemand zal zeggen: 'Maar het is toch een ernstige zaak om de dood van Jezus Christus te gedenken? Het is toch heel erg, dat de Heer voor onze zonden moest sterven? Het minste dat we aan het avondmaal kunnen doen, is wel een ernstig, schuld bewust gezicht trekken!'

Mensen, in de viering van het avondmaal hebben we niets in te brengen. Zelfs geen ernstige gezichten! Aan de avondmaalstafel zijn wij gasten die alles van de gastheer ontvangen: brood en wijn, vergeving, liefde, gemeenschap. Wanneer u bij vrienden aan de maaltijd wordt uitgenodigd, neemt u iets mee voor de gastvrouw: een bloemetje om de tafel mee op te fleuren. Een cakeje voor bij de thee. Sommige mensen nemen voor het avondmaal een ernstig gezicht mee, zoals ze voor een maaltijd bij kennissen een passend aardigheidje meenemen. Aan het avondmaal brengen we niets in. Aan het avondmaal ontvangen we alles van Christus. Ook de wijze waarop het avondmaal gevierd wordt ontvangen we van de Heer. Ook het gezicht waarmee we aanzitten ontvangen we van de gastheer!

Marcus vertelt: 'En na de lofzang gezongen te hebben, vertrokken zij naar de Olijfberg'. Deze opmerking vertelt ons over de sfeer waarin Jezus het laatste avondmaal met zijn discipelen vierde. Jezus besloot de maaltijd met het zingen van een lofzang. Hiermee plaatste hij het avondmaal in het teken van zingen en loven. Tijdens het laatste avondmaal wist Jezus wat hem te wachten stond. Hij wist dat één van zijn tafelenoten hem verraden zou. Aan de avondmaalstafel heeft Jezus het brood dat hij brak en uitdeelde, geduid als zijn lichaam dat verbroken zou worden. De wijn die hij schonk, heeft hij zelf uitgelegd als zijn bloed dat vergoten zou gaan worden. Tijdens het laatste avondmaal wist Jezus van zijn komend lijden en sterven. Sterker: Jezus 'komende kruisdood doortrok die laatste maaltijd in al zijn onderdelen. Ondanks dit alles besluit Jezus die maaltijd met het zingen van een lofzang! Zo schenkt de Heer ons het avondmaal: niet als een rouwplechtigheid van ernstige, strakke gezichten. Maar als een feest voor blijde, zingende mensen. Geen zaak van

strakke gezichten, maar een zaak van gezichten die zich plooiën om zingende en lovende monden.

U zegt: 'Allemaal mooi gezegd, maar ik voel de viering van het avondmaal heel anders aan'. Mij is thuis en op catechisatie geleerd dat je aan het avondmaal heel diep in je eigen zondige hart moet kijken. Ik ben erbij opgevoed dat de avondmaalstafel de plaats is om te wenen over je verlorenheid. Ik zie het zo, dat slechts enkele uitverkorenen het waard zijn om brood en wijn te nemen.

Mensen, voor het avondmaal hebben we niets in te brengen. Uw eigen gedachten en gevoelens over het avondmaal, uw opvoeding met betrekking tot het avondmaal, doen er voor de Heer niet toe. Lever deze dingen in. Laat ze buiten staan. Ontvang het avondmaal zoals de Heer het u wil schenken: als een blij feest.

De Heer zegt het u: 'Mijn kind, je hoeft aan mijn tafel niet diep in je eigen zondige hart te kijken. Je mag diep kijken in het glas wijn dat ik je aanreik. Je mag dronken worden van blijdschap over de liefde die ik hier schenk'. Het is Christus die kijkt in de duisternis van uw en mijn hart, niet wij. Het is Christus die de diepten van schuld en zonde peilt en in deze diepten afdaalt.

De Heer drinkt de gifbeker van onze verlorenheid. Wij krijgen een andere beker aangereikt: de beker van vergeving en liefde. De vreugde van het avondmaal is de vreugde van de overwinning. Wij mogen het aannemen zoals we brood en wijn aannemen: Jezus' liefde heeft onze schuld overwonnen. Prijst dan zijn naam! We mogen het aannemen: Jezus' vergeving wast de zwarte bladzijden uit het boek van uw levensgeschiedenis schoon. Wie wil om deze reden een lied opgeven? Zo mogen we avondmaal vieren!

Aan het zingen van Jezus aan het avondmaal zit nog een kant die wij niet mogen verwaarlozen. Waarom zong de Heer een loflied aan die maaltijd die zo geheel in het teken stond van zijn lijden en sterven?

In eerste instantie was het de liturgie van de Joodse paasmaaltijd, die Jezus dit loflied op de lippen legde.

Baptisten houden niet zo erg van liturgieën. Ze zijn ons te vormelijk, niet spontaan genoeg. Het was in eerste instantie een liturgie die maakte, dat Jezus het avondmaal plaatst in de sfeer van het loflied!

Wanneer de Israëlieten het pascha vierden, dan zongen zij de psalmen 113-118 in twee beurten. De psalmen 113 en 114 vóór de maaltijd, de psalmen 115-118 als besluit daarvan. Zo deed ook Jezus.

Toen Jezus het laatste avondmaal vierde vroeg hij zich niet af, of hij wel behoefte had aan het zingen van lofliederen. Dat doen wij vaak, als het om geloofszaken gaat: we vragen ons af, of we wel echt behoefte hebben. Hoeveel mensen verklaren met enige trots, dat ze alléén naar de kerk gaan, wanneer ze er behoefte aan hebben.

Jezus maakte zich aan het avondmaal afhankelijk van zijn behoeftes. Wanneer het om zaken gaat als gemeenschap met God, mag je je niet afhankelijk maken van gevoelens en behoeften, zoals de trek in een glas limonade.

Jezus maakte zich afhankelijk van de orde die God aan het pascha had gegeven. Hij zong de voorgeschreven lofliederen. En het werd hem en ons tot zegen.

Jezus liet zich aan het avondmaal ook niet leiden door de omstandigheden.

Er zat een tafelman met hem aan, die hem zou verraden. Het kruis was al binnen gezichtsafstand. Jezus liet zich door deze omstandigheden niet bepalen. Hoe vaak laten wij ons in het geloof door de omstandigheden bepalen!

Wanneer het ons voor de wind gaat, wanneer we plezier hebben in ons werk, wanneer de kinderen gezond zijn, danken we God. Wanneer we door een salarisverhoging er financieel beter voor zijn komen te staan, krijgt de gemeente óók meer van ons. Of juist andersom: wanneer het héél slecht gaat, wanneer er ernstige ziekte is, wanneer de omstandigheden je in je laatste stellingen teruggedrijven, gaan mensen naar God vragen. 'Nood leert bidden', luidt het gezegde. Heel goede of heel slechte omstandigheden: het zijn de omstandigheden die het geloof bepalen. Jezus liet zich aan het avondmaal niet leiden door de omstandigheden. Hij liet zich leiden door de liturgie van het paasfeest. Dwars tegen het verraad van Judas en de verloochening van Petrus in, dwars tegen de leugens van de vele getuigen en de spot van de soldaten in, zong Hij de woorden van psalm 116: 'Ik heb de Here lief, want hij hoort mijn stem, mijn smekingen'. Geleid door de orde van het paasfeest overstemde hij de hamerslagen die hem aan het kruis nagelden, met psalm 118: 'Looft de Heer want Hij is goed, ja zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid'.

Er ligt een grote zegen in de orde die God heeft ingesteld. Er ligt een zegen in goede geloofsgewoontes, of we er behoefte aan hebben of niet, of de levensomstandigheden er ons toe drijven of niet: er ligt een zegen in de orde van de zondagse diensten, in de orde van de maandelijkse avondmaalsviering, in de orde van persoonlijk Bijbellezen en gebed, in de orde van de gemeentelijke arbeid.

Aan het avondmaal onderwierp Jezus zich aan de door God gegeven orde van het paasfeest. Toen gebeurde het wonder: het waren niet de omstandigheden die Jezus' verhouding tot zijn vader bepaalde. De verhouding tot zijn vader bepaalde de omstandigheden. Te midden van verraad, verloochening, lijden en sterven zong Jezus in gehoorzaamheid de voorgeschreven lof- en overwinningsliederen van de paasmaaltijd. En zo werden het verraad, de verloochening en het kruis in beslag genomen door lofprijzing en overwinning. De liturgie van het pascha maakte van het kruis een overwinningsteken. Dat is het geheim van de gehoorzaamheid en Gods orde: de omstandigheden bepalen niet je geloof, maar het geloof bepaalt de omstandigheden.

Het gaat u waarschijnlijk precies als mij en andere kinderen van God: u hebt zondag niet altijd een bruisend verlangen om de gemeentelijke samenkomst te bezoeken. Er is thuis, of in de gemeente iets gepasseerd en de makkelijkste oplossing is om niet aan het avondmaal deel te nemen. U bent 's avonds te moe om te bidden. U hebt het op een dag te druk om uit de bijbel te lezen.

Wanneer u toch doet, wat God van u vraagt, doet u merkwaardige ontdekkingen. U brengt de omstandigheden onder controle van God. Dan veranderen de omstandigheden.

U meent het te druk te hebben om Gods woord te lezen. Wanneer u het toch doet, hebt u het al lezende ineens minder druk. Wie tijd neemt voor God, ontvangt van God tijd voor zijn werk. U bent te moe om naar uw gewoonte te bidden. Toch, wanneer u zich toch aan uw gebedsgewoonte houdt, voelt u zich ineens minder moe. U had geen zin om naar Gods orde de diensten te bezoeken. U bracht uw zin onder controle van de Heilige Geest en ging toch. En u kwam gezegend thuis.

We vieren dadelijk het avondmaal. Naar zijn gewoonte nodigt Christus u aan tafel. Brengt u toch al uw gedachten, gevoelens en omstandigheden onder controle van Christus!

Doe wat Jezus zelf deed na het avondmaal. Hij zong de lofliederen die God voor het pascha te zingen gaf en bracht daarmee zijn gevoelens, al zijn omstandigheden als krijgsgevangen onder het gezag van Gods heil.

Amen.